

Jak sfinansować farmę wiatrową ze środków unijnych ?

Odnawialne źródła energii stanowią proekologiczny charakter energii elektrycznej. Są one również bardzo obiecującym źródłem dochodu dla inwestora. Coraz więcej i głośniejsze mówi się o planowanych i realizowanych już farmach wiatrowych. Powstają w wielu regionach naszego kraju, w szybkim tempie stając się nieodzownym elementem krajobrazu polskich pól. Zdaniem wielu analityków elektrownie wiatrowe są najbardziej konkurencyjną technologią w dziedzinie energii odnawialnej, mają one najwyższy procent przyrostu zainstalowanych mocy w Europie. Choć w Polsce dynamika rozwoju rynku jest wysoka, to wciąż rozwija się zbyt wolno. I daleko nam w tym temacie do innych krajów Wspólnoty Europejskiej. Zainteresowanie inwestycjami w elektrownie wiatrowe jest spore, według Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej w Szczecinie szacuje się, że obecnie na polskim rynku jest około tysiąca podmiotów, które przygotowują się do tego typu inwestycji. Budowa farmy wiatrowej pozwala na produkcję „zielonej energii” bez emisji zanieczyszczeń. Uważa się, że w porównaniu z energetyką cieplną (węglową) i energetyką jądrową energetyka wiatrowa charakteryzuje się szeregiem pozytywnych cech. Tym bardziej należy wspierać rozwój tego sektora gdyż zwiększenie udziału energii odnawialnej stanowi jeden z priorytetów Dyrektyw Unii Europejskiej. Rada UE przyjęła w marcu 2007r. Plan Działań integrujący politykę klimatyczną i energetyczną Wspólnoty, która nakłada na państwa członkowskie nowe zobowiązania. Wyznaczono cel dla Polski na najbliższe lata - do roku 2010 udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych musi wzrosnąć do 7,5 % a do roku 2020 aż do 20% wykorzystywanej przez Polskę energii elektrycznej. Polityka energetyczna Wspólnoty Europejskiej zmierza do racjonalnego wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, co pozwoli na poprawę efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych, również wpłynie na poprawę stanu środowiska chociażby poprzez redukcję zanieczyszczeń do atmosfery, wód i redukcję wytwarzanych odpadów. W związku z tym wspieranie rozwoju tego sektora staje się coraz bardziej powszechne we wszystkich państwach członkowskich. Ponieważ taka inwestycja wymaga dużych nakładów finansowych, a wielu inwestorom towarzyszy niedobór kapitału mogą oni liczyć na wsparcie Unii Europejskiej poprzez dofinansowanie z funduszy unijnych.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej w 2004r. stworzyło dla naszego kraju wiele szans, jak i ogromne wyzwania i zobowiązania. Kraje UE charakteryzują się dużym

zróżnicowaniem w rozwoju gospodarczym. Unia europejska stawia na trwały rozwój wszystkich państw członkowskich, którego głównym celem jest zrównoważony wzrost gospodarczy, stabilność cen, wysoka konkurencyjność rynkowa, wysoki poziom ochrony i poprawę jakości środowiska naturalnego, wspiera spójność gospodarczą oraz społeczną i terytorialną.

Akcesja Polski do UE oznacza dla naszego kraju szansę na zmiany w podejściu do finansowania wielu przedsięwzięć. Fundusze unijne oferują szereg możliwości finansowania projektów inwestycyjnych. Celem strategicznym wsparcia ze strony UE jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości.

W oparciu o wytyczne przygotowane przez Komisję Europejską rozpoczęły się z początkiem 2004 dyskusje nad reformą na kolejne lata, w wyniku czego doprowadziło to do sporządzenia Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na 2007-2013. Obecnie dokument ten nosi nazwę „Narodowa Strategia Spójności 2007-2013” zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 01.08.2006 r, określa działania jakie Rząd Polski zamierza podjąć w latach 2007-2013 między innymi: w zakresie promowania wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności, wzrostu zatrudnienia i pomocy regionom. NSS stanowi podstawę do uzyskania środków unijnych dla naszego kraju w postaci funduszy strukturalnych i funduszu spójności. Zasoby finansowe UE służące do osiągnięcia założonych celów pozyskuje się pod pojęciem funduszy strukturalnych, w skład funduszy wchodzi:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)
- Europejski Fundusz Społeczny (EFS)
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR)
- Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa (FIOR)
- Fundusz Spójności (FS)

Funkcjonowanie funduszy włączone jest w cały system przepisów i regulacji krajowych połączone i zgodne z przepisami unijnymi. System wdrażania funduszy strukturalnych został zdecentralizowany, by mógł promować te projekty, które są najbliższe wspólnemu interesowi i polityce. Wdrażanie NSS następować ma poprzez programy wdrażające:

- Regionalne programy Operacyjne
- Programy Operacyjne Rozwoju Polski Wschodniej

- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna.

Działalność funduszy przyjmuje formę programów operacyjnych w ramach narodowych strategicznych ram odniesienia. Każdy program obejmuje czasokres od 01.01.2007 a 31.12.2013 r. Fundusze strukturalne są instrumentami regionalnymi. Środki unijne rozdzielane są nie na państwo, a na jednostki terytorialne, które muszą spełniać określone kryteria wskazane w przepisach UE. Finansowanie tych programów uruchamiane jest na podstawie określonych procedur konkursowych. Polska otrzymała fundusze w łącznej kwocie, bez podziału na poszczególne rodzaje funduszy. Podziału środków dokonuje się w oparciu o programy operacyjne i przybierają one formę pożyczek i bezzwrotnej pomocy finansowej, stanowiących „zwrot” wcześniej poniesionych kosztów. Podstawowym przepisem prawnym wykorzystania środków unijnych jest rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 ustanawiające przepisy ogólne w sprawie funduszy strukturalnych.

W najbliższym czasie Polska ma być największym pod względem kwot odbiorcą unijnych dotacji. Nasz kraj otrzymuje z funduszy europejskich więcej pieniędzy, niż sam wpłaca do kasy UE. Od 2007 roku Polska ma do wykorzystania około 60 miliardów euro, czyli około 240 miliardów złoty. Oznacza to więc ogromną szansę dla wielu inwestorów, to szansa na zmianę w podejściu do finansowania wielu przedsięwzięć. Fundusze unijne na lata 2007-2013 oferują możliwość finansowania również i projektów w zakresie energii odnawialnej. Wraz z wejściem Polski do UE podjęto zobowiązania wynikające z Dyrektywy 2001-77-EC: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001 w sprawie promowania energii elektrycznej produkowanej z odnawialnych źródeł energii na wewnętrznym rynku energetycznym, której celem jest promowanie energii elektrycznej produkowanej z odnawialnych źródeł na wewnętrznym rynku energetycznym. W obecnym czasie w niewystarczającym stopniu korzysta się z odnawialnych źródeł energii. Wykorzystywanie tych źródeł energii na szerszą skalę może przyczynić się do ograniczenia efektu cieplarnianego. Zgodnie z założeniami tej Dyrektywy cele muszą być zgodne z globalnym celem osiągnięcia 12% całkowitego krajowego zużycia energii do 2010 r. i muszą stanowić

22,1% całkowitej produkcji energii. Komisja Europejska będzie monitorować i oceniać realizację narodowych programów osiągnięcia założonych wcześniej celów. W tym celu promuje się finansowanie projektów w zakresie odnawialnych źródeł energii, polegających na budowie elektrowni wiatrowych.

Obecnie zainstalowana moc w energetyce wiatrowej to około 217 MW a do 2020 r. ma się to zwiększyć do 2 tysięcy MW. W najbliższym czasie w naszym kraju pojawia się setki elektrowni wiatrowych. Turbiny wiatrowe poza tym, że nie zanieczyszczają powietrza, nie wpływają na zmiany stosunków wodnych i podgrzewania wód powierzchniowych, oraz nie powodują wytwarzania odpadów w formie popiołów lub odpadów promieniotwórczych wymagających dalszej utylizacji i nie niosą zagrożenia promieniowaniem jonizującym; to uważa się je za jedno z najbardziej opłacalnych źródeł energii elektrycznej. Energia z wiatru pozyskała ogromne wsparcie ze strony państwa poprzez nałożenie na przedsiębiorstwa energetyczne obowiązku zakupu energii z tych źródeł. Do roku 2005 zakłady energetyczne nie musiały i nie chciały odbierać od producentów wytworzonej energii, jednak po powstaniu tego obowiązku zakłady energetyczne zajmujące się obrotem energii elektrycznej muszą zakupić „zieloną energię” pochodzącą z OZE po cenie gwarantującej zysk producentowi.

Kolejną formą wspierania tego biznesu jest pomoc finansowa ze strony państwa ze środków unijnych. Znajdują tu zastosowanie przepisy zawarte w DZ.U. nr 98, poz 996 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004r. Pomoc publiczna może przybrać formę dotacji preferencyjnej, pożyczki lub kredytu. Przy takim podejściu do finansowania energetyki wiatrowej istnieje możliwość budowy farm o znacznej mocy. Budowa farm wiatrowych wiąże się z ogromnymi nakładami a w naszym kraju wciąż brakuje kapitału na tego typu inwestycje. Akcesja Polski do UE oznacza więc spore szanse na finansowanie takich projektów. Przed akcesją inwestorzy korzystać mogli jedynie ze wsparcia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Wojewódzkich FOŚ oraz Eko Funduszy, jednak by pozyskać środki z tych źródeł podmioty musiały posiadać bardzo dobrą kondycję finansową, co powodowało, że z tych źródeł mogło skorzystać bardzo niewielu inwestorów. W latach 2004-2006 można było na ten cel pozyskać środki z NFOŚiGW, BOŚ, i Eko Funduszu w formie bezzwrotnych dotacji jednak tylko na bardzo duże inwestycje, nie mniejsze niż 10 mln euro. Natomiast w programie Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 zwiększyły się szanse na pozyskanie środków finansowych na budowę farm wiatrowych. Środki unijne na ten cel dostępne są w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”, który

otrzymał 71,8% całości środków na osiągnięcie celów Strategii Lizbońskiej czyli podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski, jej regionów poprzez ciągły rozwój infrastruktury technicznej; ochronę środowiska i poprawienie jego stanu, poprawę zdrowia. W ramach wyżej wymienionego programu przyjęto piętnaście priorytetów działania. W priorytecie X „Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku” przyjęto za główny cel poprawę bezpieczeństwa energetycznego państwa, zwiększenie stopnia wykorzystania energii pierwotnej oraz zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Środki zarezerwowano zatem między innymi dla inwestycji umożliwiających produkcję energii ze źródeł odnawialnych. Beneficjentami mogą być przedsiębiorstwa energetyczne (wytwarzające, przesyłające, dystrybuujące, zajmujące się obrotem energią elektryczną), producenci biodiesla, małe i średnie przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją maszyn i urządzeń na potrzeby OZE. Przewidziano tu kwotę 475,27 mln euro, co stanowi około 20% całej kwoty przyznanej nam przez UE. Oznacza to spore szanse na dofinansowanie wielu dużych projektowanych inwestycji w postaci farm wiatrowych. By móc ubiegać się o środki np. na budowę lub zwiększenie mocy jednostek wytwarzania energii elektrycznej z wykorzystaniem energii wiatru należy założyć koszt projektu powyżej 20 mln zł. ponieważ jest to minimalna wartość projektu.

Kolejnym programem na finansowanie farm wiatrowych są programy regionalne (Regionalne Programy Operacyjne), gdzie można finansować projekty o niższej wartości. I tak w województwie wielkopolskim przyjęto Priorytet III – „Środowisko przyrodnicze”. Celem tego projektu jest poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi regionu. Wsparcie udzielone zostanie między innymi w przypadku działania na rzecz wzrostu udziału energii odnawialnej. Realizowane poprzez projekty na rzecz odnawialnych źródeł energii, takich jak energia wiatrowa. W ramach RPO dla woj. wielkopolskiego na lata 2007-2013 zostanie zaangażowane 1.945,316 mln euro, z czego krajowy wkład publiczny wyniesie 382,361 mln euro. Priorytet III Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego „Środowisko przyrodnicze” otrzymał środki w wysokości 173,821 mln euro, co stanowi 13,66% środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, z czego na energię odnawialną : wiatrową przeznaczono około 2,5 mln euro. W województwie zachodniopomorskim przyjęto Priorytet IV – „Infrastruktura ochrony środowiska”, gdzie wsparcie otrzymają przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska w zakresie: inwestycji pro środowiskowych i

ekoinnowacyjnych przedsiębiorstw, gdzie przeznaczono na ten cel 61,28 mln euro co stanowi 7,34 % planu finansowego RPO dla tego województwa.

Można również skorzystać ze Środków krajowych – środki publiczne np. pożyczka z NFOŚiGW. Chcąc skorzystać z funduszy UE należy czekać z rozpoczęciem inwestycji do momentu złożenia wniosku o dofinansowanie. Nie należy zawierać żadnych umów dotyczących prac przy inwestycji, czy podejmować jakichkolwiek działań przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. Można jedynie przygotować inwestycję od strony formalno-prawnej. Dalej przygotować wniosek: starannie go wypełnić, dołączyć niezbędne załączniki. Doświadczenia z poprzednich lat pokazują, że odpowiednio przygotowany wniosek to „klucz do sukcesu”. Można nawiązać współpracę z podmiotami, które będą pośredniczyły w ubieganiu się o środki unijne. Podmioty te są różne w zależności od programów. To wydzielone komórki w ministerstwach, urzędach marszałkowskich, agencjach rządowych. (np. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorstw i Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa). Miejsce złożenia wnioski jest określone w zaproszeniu do składania wniosków.

Reasumując przedstawione propozycje finansowania farm wiatrowych można dojść do wniosku, że nasz kraj zaopatrzone w środki Unii Europejskiej oferuje nam ogromne szanse na rozwój tego sektora. Wraz z uczestnictwem we wspólnej polityce rozwoju istnieje szansa na zmniejszenie się dystansu rozwojowego pomiędzy Polską a innymi państwami członkowskimi. Mamy wiele miliardów euro do wykorzystania na rozwój energii ze źródeł odnawialnych. Warto wykorzystać tę szansę. Jednak są to wciąż środki dostępne jedynie dla dużych inwestycji i bogatych inwestorów. Wciąż jest to bardzo odległe źródło finansowania małych farm. Warto wykorzystać każdą szansę jaką daje nam UE i właściwie spożytkować zaoferowaną nam pomoc finansową. Jednak czy nam się to uda i w jakim stopniu czas pokaże.

Mgr Magdalena Suska-Szczerbicka
www.am-wind.pl